

Vitale varkens

Auteurs	Ontwikkelcentrum Stichting;
Laatst gewijzigd	12 september 2014
Licentie	CC Naamsvermelding 3.0 Nederland licentie
Webadres	https://maken.wikiwijs.nl/53247

Dit lesmateriaal is gemaakt met Wikiwijs van Kennisnet. Wikiwijs is hét onderwijsplatform waar je leermiddelen zoekt, maakt en deelt.

Inhoudsopgave

Meer rendement door vitale varkens

Inleiding

Een goede big 1

Een goede big 2

Voersamenstelling en voeropname 1

Voersamenstelling en voeropname 2

Metten is weten 1

Metten is weten 2

Merkvlees: kwaliteit en efficiëntie 1

Merkvlees: kwaliteit en efficiëntie 2

Wroetsessie: De zwakste schakel 1

Wroetsessie: De zwakste schakel 2

Over dit lesmateriaal

Meer rendement door vitale varkens

Inleiding

23 april 2014, TOPIGS, Vught

Rendementsverbetering in de (vlees)varkenshouderij krijgt steeds meer aandacht. Wat zijn succesfactoren van bedrijven die het lukt om én een goede groei te halen én een goede voerconversie? Op een aantal praktijkbedrijven zijn deze factoren geïnterpreteerd. Vervolgens zijn deze factoren verder onderzocht in een meerjarig onderzoek met als titel 'Vitale Varkens'. Een goed vleesvarken start met een goede big: welke invloed hebben genetica en geboortegewicht? Hoe kun je hierin sturen? De laatste inzichten over voersamenstelling en voermethoden komen uitgebreid aan bod en geven inzicht in wat we kunnen doen om groei en voerconversie te optimaliseren. Vanuit het netwerk 'Cockpit vleesvarkens' delen varkenshouders hun ervaring met weegsystemen en het ontwikkelen van een alarmsysteem.

Zie voor alle kennisclips [Varkenshouderij](#).

Een goede big 1

Door: Roos Vogelzang – TOPIGS

Inleiding

Genetica en geboortegewicht hebben invloed op de technische en economische resultaten van vleesvarkens. De clip Een goede big 1 behandelt de vragen: Wat is een goede big?, Wat is de invloed van genetische aanleg?, en Wat is de invloed van geboortegewicht? De clip Een goede big 2 gaat in op de vraag wat het effect is van genetische aanleg en geboortegewicht op de technische en bedrijfseconomische resultaten van vleesvarkens.

Video Een goede big 1
kn.nu/ww.586e48d (youtube.com)

Een goede big 1 pdf
kn.nu/ww.30607ed (pdf, maken.wikiwijs.nl)

- Bekijk de video: Een goede big 1.
- Beantwoord onderstaande vragen en gebruik daarbij informatie die je in de video gehoord/gezien hebt:

Een goede big

1. Stel: je moet als varkenshouder 250 biggen uit een groep van 1.000 kiezen. Hoe kies jij een goede big en op welke kenmerken zou jij selecteren?
2. Wat vind jij een goede big? Omschrijf in hoeveelheid groei per dag, minimale voederconversie en streefwaarde voor percentage mager vlees.
3. Wat zijn de grootste verschillen tussen de beste en de slechtste varkens? Uitgedrukt in:
 - kenmerken
 - geld.

Genetische aanleg

4. Welke eigenschappen die genetisch zijn aangelegd vind jij belangrijk om op te kunnen selecteren?

Geboortegewicht

5. Hoe is het geboortegewicht van invloed op de groei tijdens de opfok?
6. Stel: je hebt een big met geboortegewicht van 1 kilo en een big met geboortegewicht van 1,9 kilo. Hoeveel geld scheelt dit uiteindelijk per varken?
7. Leg uit: Het weten van het individuele geboortegewicht is beter dan het weten van de worpmassa of de worpgrootte.
8. Op basis waarvan zou jij de groepen biggen indelen op jouw bedrijf en waarom?

Een goede big 2

Door: Roos Vogelzang - TOPIGS

Inleiding

Genetica en geboortegewicht hebben invloed op de technische en economische resultaten van vleesvarkens. De clip Een goede big 1 behandelt de vragen: Wat is een goede big?, Wat is de invloed van genetische aanleg?, en Wat is de invloed van geboortegewicht? De clip Een goede big 2 gaat in op de vraag wat het effect is van genetische aanleg en geboortegewicht op de technische en bedrijfseconomische resultaten van vleesvarkens.

Video Een goede big 2
kn.nu/ww.72bacad (youtu.be)

Een goede big 2 pdf
kn.nu/ww.b92da59 (pdf, maken.wikiwijs.nl)

- Bekijk de video: Een goede big 2.
- Beantwoord onderstaande vragen en gebruik daarbij informatie die je in de video gehoord/gezien hebt:

Het effect van genetische aanleg en geboortegewicht

1. Met behulp van welke fokwaardes wordt de TOPIGS Profit Index berekend?
2. Er is een proef uitgevoerd waarbij biggen werden ingedeeld op hoog-TPI en laag-TPI, en daarnaast op hoog en laag geboortegewicht.
 - a. Wat waren opvallende uitkomsten als je kijkt naar de resultaten tussen de hoge en lage geboortegewichten alleen?
En wat was het financiële verschil?
Hoeveel dagen verschil in afleveren zat ertussen? (Slachtgewicht 93 kilo)

- b. Wat waren opvallende uitkomsten als je kijkt naar de resultaten tussen de groepen met hoge TPI en lage TPI?
En wat was het financiële verschil?
Hoeveel dagen verschil in afleveren zat ertussen?
 - c. Wat waren opvallende uitkomsten als je kijkt naar de resultaten tussen de groepen met hoge TPI/hog geboortegewicht en lage TPI/laag geboortegewicht?
En wat was het financiële verschil?
Hoeveel dagen verschil in afleveren zat ertussen?
3. Zou jij gebruik maken van fokwaardes op jouw bedrijf?
 4. Wat valt jou op als je TPI in relatie tot het geboortegewicht ziet? Welke eigenschap is belangrijker?
 5. Zou jij het geboortegewicht gebruiken als vervangingscriterium? Wanneer zou jij bijvoorbeeld een 5e-worps zeug afvoeren?
 6. Zou jij proberen om via het voermanagement het geboortegewicht omhoog te brengen? Hoe zou jij dit dan aanpakken?
 7. Waar zou jij je op richten als je een keuze moest maken: op MEER biggen, of juist op ZWAARDERE biggen. Leg uit!
 8. Zou jij je eindberen kiezen op basis van TPI? Leg uit!
 9. Zou jij TPI gebruiken als vervangingscriterium voor je zeugen? Leg uit!
 10. Zou jij biggen met een hoog geboortegewicht/hoge TPI en laag geboortegewicht/lage TPI apart opleggen? Waarom? En hoe zou je ze in de eindfase aangepast gaan voeren?

Voersamenstelling en voeropname 1

Door: Carola van de Peet-Schwering – Wageningen Livestock Research & projectleider Vitale Varkens

Inleiding

De genetica en het geboortegewicht zijn belangrijk voor de resultaten van vleesvarkens. Daarnaast hebben ook invloed: de opname van voer voor het spenen, de samenstelling van voer en de samenstelling van grondstoffen. Zie hiervoor: Voersamenstelling en voeropname 1.

De clip Voersamenstelling en voeropname 2 gaat in op de invloed van voersystemen en de invloed op de gezondheid van varkens.

Video Voersamenstelling en voeropname 1
kn.nu/ww.37e8b1a (youtu.be)

Voersamenstelling en voeropname 1 pdf
kn.nu/ww.ad6d0da (pdf, maken.wikiwijs.nl)

- Bekijk de video: Voersamenstelling en voeropname 1.
- Beantwoord onderstaande vragen en gebruik daarbij informatie die je in de video gehoord/gezien hebt:

Voeropname voor spenen

1. Wat is het verschil tussen biggen die voor het spenen wel voer hebben opgenomen en biggen

- die voor het spenen geen voer hebben opgenomen? (Bij biggen met hetzelfde geboortewicht en hetzelfde speengewicht).
2. Hoe belangrijk vind jij het dat biggen voer eten voor het spenen? Hoe zou jij dit aanpakken? Hoe krijg jij de niet-etters aan het eten?

Voersamenstelling

3. In de praktijk blijkt dat varkens minder groeien dan zij waar zij genetisch gezien met optimaal voer toe in staat zijn. Wat zijn enkele oorzaken daarvoor?
4. Zou jij het als varkenshouder belangrijk vinden dat de voersamenstelling stabiel is en weinig wisselt? Leg uit!
5. Er is een proef uitgevoerd waarbij de grondstoffensamenstelling in startvoer, tussenvoer en eindvoer op elkaar afgestemd zijn.
 - a. Wat blijkt uit dit onderzoek?
 - b. Verbeter het de technische resultaten?
 - c. Is er verschil tussen beren en borgen?
6. Er is een proef uitgevoerd waarbij de hoeveelheid aminozuren 10% verhoogd is boven de normen van het CVB.
 - a. Wat blijkt uit dit onderzoek?
 - b. Verbeter het de technische resultaten?
 - c. Is er verschil tussen beren en borgen?
7. Als jij zou moeten kiezen, hoeveel darmverteerbaar lysine in gram per EW zou jij doen in startvoer, tussenvoer en eindvoer? Welke overwegingen neem jij hierin mee?

Effect van grondstoffensamenstelling bij beren, borgen en zeugen

8. Er is een proef uitgevoerd waarbij de grondstoffensamenstelling wekelijks enorm wisselde, terwijl de nutriëntensamenstelling gelijk bleef. Wat bleek uit dit onderzoek?
9. Welke voerstrategie zou jij toepassen? Zou jij de voersamenstelling vastzetten? Wat zijn jouw overwegingen?

Voersamenstelling en voeropname 2

Door: Carola van de Peet-Schwing – Wageningen Livestock Research & projectleider Vitale Varkens

Inleiding

De genetica en het geboortegewicht zijn belangrijk voor de resultaten van vleesvarkens. Daarnaast hebben ook invloed: de opname van voer voor het spenen, de samenstelling van voer en de samenstelling van grondstoffen. Zie hiervoor: Voersamenstelling en voeropname 1.

De clip Voersamenstelling en voeropname 2 gaat in op de invloed van voersystemen en de invloed op de gezondheid van varkens.

Video Voersamenstelling en voeropname 2
kn.nu/ww.5c4759e (youtu.be)

Voersamenstelling en voeropname 2 pdf
kn.nu/ww.c73b057 (pdf, maken.wikiwijs.nl)

- Bekijk de video: Voersamenstelling en voeropname 2.
- Beantwoord onderstaande vragen en gebruik daarbij informatie die je in de video gehoord/gezien hebt:

Voersysteem

10. Als je voeren met de droogvoerbak ad libitum of met de lange trog drie keer daags vergelijkt, wat zijn dan de uitkomsten?
11. Maakt het verschil als je met een lange trog vier keer daags voert in plaats van drie keer daags?
12. Voor welk voersysteem zou jij kiezen? Voor een droogvoerbak of voor een lange trog? Op welke wijze?

Gezondheid

13. Als je kijkt naar het verschil in groeisnelheid tussen varkens die niet veterinair behandeld zijn en varkens die wel veterinair behandeld zijn, wat kun je dan zeggen?
14. Wat is de invloed van de volgende aandoeningen op de voeropname en de groei per dag?
 - a. Griep
 - b. Maagdarmaandoening
 - c. Luchtwegaandoening
 - d. Mycotoxinen.

Metten is weten 1

Door: Linda Troquet, Varkens Innovatie Centrum Sterksel

Inleiding

Weegsystemen bieden mogelijkheden om de ontwikkeling van varkens te volgen. Ook zijn er mogelijkheden om tijdens de groei bij te sturen. De clip Metten is weten 1 behandelt verschillende weegsystemen. Metten is weten 2 gaat in op de ontwikkeling van een cockpit voor vleesvarkens.

Video Metten is weten 1
kn.nu/ww.b63f76b (youtu.be)

Metten is weten 1 pdf
kn.nu/ww.4fef9b8 (pdf, maken.wikiwijs.nl)

- Bekijk de video: Metten is weten 1.
- Beantwoord onderstaande vragen en gebruik daarbij informatie die je in de video gehoord/gezien hebt:

Achtergrond

1. Welke informatie zou jij graag willen hebben om de resultaten van een ronde tussentijds bij te kunnen sturen?

Weegsystemen

2. Zou jij op jouw bedrijf de vleesvarkens wekelijks wegen? Waarom wel/niet?
3. Wat zijn de verschillen tussen de volgende weegsystemen:
 - a. een hok op weegstaven
 - b. Eyescan (Fancom)
 - c. Pigscale (H&F)?
4. Welk weegsysteem zou jouw voorkeur hebben en waarom? Leg uit!

Metten is weten 2

Door: Linda Troquet, Varkens Innovatie Centrum Sterksel

Inleiding

Weegsystemen bieden mogelijkheden om de ontwikkeling van varkens te volgen. Ook zijn er mogelijkheden om tijdens de groei bij te sturen. De clip Metten is weten 1 behandelt verschillende weegsystemen. Metten is weten 2 gaat in op de ontwikkeling van een cockpit voor vleesvarkens.

Video Metten is weten 2
kn.nu/ww.71a471a (youtu.be)

Metten is weten 2
kn.nu/ww.728ca3b (pdf, maken.wikiwijs.nl)

- Bekijk de video: Metten is weten 2.
- Beantwoord onderstaande vragen en gebruik daarbij informatie die je in de video gehoord/gezien hebt:

Ontwikkeling cockpit

1. Wat was de doelstelling van het project 'Cockpit Vleesvarkens'?
2. Welke parameters worden bijgehouden?
3. Zou jij een cockpitprogramma gebruiken? Welke specifieke voordelen kun jij noemen?
4. Als je wilt sturen tijdens een ronde, dan moet je kunnen meten.
 - a. Wat zou jij meten?
 - b. In hoeveel hokken zou jij dit toepassen? Leg uit!
5. Zou jij elke big afzonderlijk willen meten en registreren of als groep? Leg uit!
6. Hoe zou je ervoor kunnen zorgen dat in ieder geval elke big gewogen wordt?

Merkvlees: kwaliteit en efficiëntie 1

Door: Door: John Lorst - Friear

Inleiding

In de varkenshouderij kunnen hogere rendementen worden behaald door een merk te produceren. De clip Merkvlees: kwaliteit en efficiëntie 1 behandelt het produceren van een merk en het leveren van kwaliteit. De clip Merkvlees: kwaliteit en efficiëntie 2 staat stil bij marketing.

Video Merkvlees: kwaliteit en efficiëntie 1
kn.nu/ww.7b11e95 (youtu.be)

Merkvlees: kwaliteit en efficiëntie 1 pdf
kn.nu/ww.cafbd1e (pdf, maken.wikiwijs.nl)

- Bekijk de video: Merkvlees: kwaliteit en efficiëntie 1.
- Beantwoord onderstaande vragen en gebruik daarbij informatie die je in de video gehoord/gezien hebt:

Rendementsverbetering varkenshouderij - Produceren van een 'merk'

1. Wie is als varkenshouder jouw klant? Varken, voer of consument? Leg uit!
2. Leg de volgende uitspraak uit: Een merk is als een 'airbag'.
3. Wat zijn randvoorwaarden om een merk te kunnen produceren?
4. Wat kan de vleesvarkenssector leren van de zeugenhouderij? Noem voorbeelden.

Kwaliteit is efficiënt werken

5. In de keten loopt alles over veel schijven. Waar wrikt het in de keten qua belangen?
6. Waar kun je efficiënter werken als je een merk produceert?
7. Wat zijn voordelen als de keten korter is, dus als er minder schakels in zitten?
8. Wat verstaan we onder een 'merk'?
9. Op welke terreinen moet op de verschillende bedrijven op dezelfde manier gewerkt worden om een merk te kunnen produceren?

Merkvlees: kwaliteit en efficiëntie 2

Door: Door: John Lorist - Frievar

Inleiding

In de varkenshouderij kunnen hogere rendementen worden behaald door een merk te produceren. De clip Merkvlees: kwaliteit en efficiëntie 1 behandelt het produceren van een merk en het leveren van kwaliteit. De clip Merkvlees: kwaliteit en efficiëntie 2 staat stil bij marketing.

Video Merkvlees: kwaliteit en efficiëntie 2
kn.nu/ww.b47aca7 (youtu.be)

Merkvlees: kwaliteit en efficiëntie 2 pdf
kn.nu/ww.d393f26 (pdf, maken.wikiwijs.nl)

- Bekijk de video: Merkvlees: kwaliteit en efficiëntie 2.
- Beantwoord onderstaande vragen en gebruik daarbij informatie die je in de video gehoord/gezien hebt:

Marketing

10. Marketing: je hebt vaak maar zes seconden om je boodschap te verkondigen. Stel: jij moet de marketing van een nieuw vleesmerk verzorgen. Hoe zou jij dit in zes seconden presenteren?
11. Voor een merk moet je samenwerken in een keten en allemaal dezelfde belangen in het oog houden. Welke andere manier van denken moet dan plaatsvinden bij:
 - a. varkenshouders
 - b. handel
 - c. slachterij
 - d. afnemers?
12. Denken vanuit de consument is denken vanuit behoeften. Aan welke behoeften moet een merk voldoen?
13. Hoe kan elke schakel afzonderlijk bijdragen aan een onderscheidende kwaliteit?
14. Hoe kun je de consument elke dag weer verleiden?

Wroetsessie: De zwakste schakel 1

Door: John Lorist - Frievar

Inleiding

Bij het produceren van merkvlees is een geborgde manier van werken nodig. Daarvoor is een plan nodig. Welke rol speelt de varkenshouder daar in? Wat is de betekenis voor het rendement? De clip De zwakste schakel 1 behandelt de schakels bij de productie van merkvlees. De clip De zwakste schakel 2 presenteert het merk Frievar.

Video Wroetsessie: De zwakste schakel
kn.nu/ww.8c05f18 (youtu.be)

Wroetsessie: De zwakste schakel 1 pdf
kn.nu/ww.de22575 (pdf, maken.wikiwijs.nl)

- Bekijk de video: Wroetsessie: De zwakste schakel 1.
- Beantwoord onderstaande vragen en gebruik daarbij informatie die je in de video gehoord/gezien

hebt:

Schakel en rendement

1. Op een varkensbedrijf bepaalt de zwakste schakel het rendement. Met welke schakels heb je te maken op een varkensbedrijf?
2. John Lorist illustreert dit met een balletje, een schaalpje en plakband. Leg dit uit.
3. Welke schakels heb je nodig voor een merk (een reproduceerbaar geborgd product)?
4. Wat is voor jou als vleesvarkenshouder de allerbelangrijkste schakel? Leg dit uit.
5. Welke rol zou genetica spelen op jouw bedrijf als je vermeerderaar zou zijn?
6. Hoe kun jij als varkenshouder direct aan het begin van het proces al beginnen met optimaliseren?
7. Welke gegevens zou jij willen weten van de biggen?
8. Reageer op de volgende stelling: 'De vermeerderaar en de vleesvarkenshouder hebben niet hetzelfde belang'.
9. Wat zijn de voordelen als iedereen in de keten hetzelfde belang zou hebben?
10. Zou jij ervoor kiezen om jouw bedrijf gesloten te maken? Leg uit!
11. Reageer op de volgende stelling: 'De adviseur en de boer hebben niet hetzelfde doel'.
12. Wat versta je onder 'voeroptimalisatie'? Welke facetten spelen daarin een rol?
13. Reageer op de volgende stelling: 'Dierenarts en boer hebben hetzelfde doel'.
14. Waaruit bestaat het inkomen van een dierenarts voornamelijk?
15. Hoe kun je bereiken dat alle partijen in een keten hetzelfde doel krijgen?
16. Wat is de impact van een enting?
17. Bekijk de hele productieketen op de PowerPoint van John Lorist. Waar kan deze keten vereenvoudigd worden?

Wroetsessie: De zwakste schakel 2

Door: John Lorist - Frievar

Inleiding

Bij het produceren van merkvlees is een geborgde manier van werken nodig. Daarvoor is een plan nodig. Welke rol speelt de varkenshouder daar in? Wat is de betekenis voor het rendement? De clip De zwakste schakel 1 behandelt de schakels bij de productie van merkvlees. De clip De zwakste schakel 2 presenteert het merk Frievar.

Video Wroetsessie: De zwakste schakel 2
kn.nu/ww.65adf94 (youtu.be)

Wroetsessie: De zwakste schakel 2
kn.nu/ww.af50f81 (pdf, maken.wikiwijs.nl)

- Bekijk de video: Wroetsessie: De zwakste schakel 2.
- Beantwoord onderstaande vragen en gebruik daarbij informatie die je in de video gehoord/gezien hebt:

Samenwerking binnen de keten

1. Als elke schakel in de keten hetzelfde doel heeft en gaat samenwerken als partners, welke omslag in denken moet dan plaatsvinden?
2. Wat is het verschil tussen een verticale en een horizontale keten? Hoe werkt dit? Wat zijn de gevolgen van een horizontale keten?
3. Hoe zorg je voor continuïteit in die horizontale keten?
4. Hoe zou jij veewagens op jouw bedrijf ontsmetten? Chemisch of Thermisch? Weeg de voor- en nadelen en de kosten tegen elkaar af.
5. Als je het hebt over ketenoptimalisatie: leg met eigen woorden uit hoe de Demming Cirkel werkt in een proces.
6. Wat is nodig om tot een eenduidige advisering te komen?
7. Hoe zorg je voor transparantie in de keten van merkvlees?
8. Licht toe: Denk jij vanuit bedreigingen of vanuit kansen?

Over dit lesmateriaal

Colofon

Auteurs	Ontwikkelcentrum Stichting ;
Laatst gewijzigd	12 september 2014 om 14:41
Licentie	Dit lesmateriaal is gepubliceerd onder de Creative Commons Naamsvermelding 3.0 Nederlands licentie. Dit houdt in dat je onder de voorwaarde van naamsvermelding vrij bent om:

- het werk te delen - te kopiëren, te verspreiden en door te geven via elk medium of bestandsformaat
- het werk te bewerken - te remixen, te veranderen en afgeleide werken te maken
- voor alle doeleinden, inclusief commerciële doeleinden.

[Meer informatie over de CC Naamsvermelding 3.0 Nederland licentie](#)

Aanvullende informatie over dit lesmateriaal

Van dit lesmateriaal is de volgende aanvullende informatie beschikbaar:

Eindgebruiker	leerling/student
Moeilijkheidsgraad	gemiddeld

Bronnen

Bron	Type
Video Een goede big 1 https://www.youtube.com/watch?v=WiDNIvSeZSo	Link
Video Een goede big 2 http://youtu.be/_2Hjaqg1n3E	Link
Video Voersamenstelling en voeropname 1 http://youtu.be/xr11ihsRnW8	Link
Video Voersamenstelling en voeropname 2 http://youtu.be/wh2NHYNkemA	Link
Video Meten is weten 1 http://youtu.be/uXoycoFDqfI	Link
Video Meten is weten 2 http://youtu.be/2penCs9VRCc	Link
Video Merkvlees: kwaliteit en efficiëntie 1 http://youtu.be/w7by7XTxlyk	Link
Video Merkvlees: kwaliteit en efficiëntie 2 http://youtu.be/BWgcT1B-6Kc	Link
Video Wroetsessie: De zwakste schakel http://youtu.be/PeAEP03Hin0	Link
Video Wroetsessie: De zwakste schakel 2 http://youtu.be/ithbr0CqIYI	Link

Bron

Type

Gebruikte Wikiwijs Arrangementen

Stichting, Ontwikkelcentrum. (z.d.). *Kraamstalmanagement en bigvitaliteit*. https://maken.wikiwijs.nl/49717/Kraamstalmanagement_en_bigvitaliteit